

A programot egy közös, hétzáró kiértékelő alkalom zárta, ahol megosztottuk egymással tapasztalatainkat, és jövőre vonatkozó javaslatokat is megfogalmaztunk. A napot kötetlen és jó hangulatú közös vacsora koronázta meg, amely lehetőséget nyújtott a kapcsolatok elmélyítésére is.

Ötödik napunk a hazautazással telt. Kissé fáradtan, de lelkileg meggazdagodva szálltunk autóba, magunkkal hozva haza a közös élményeket, tanulságokat és a lelki épülést.

Szabó Kinga
elsőéves teológiai hallgató

Lelkészek, tanárok, patrónusok. X. egyháztörténeti konferencia a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézetben

A Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet egyháztörténészei 2025. május 8-án tizedik alkalommal rendezték meg az immár hagyományos egyháztörténeti konferenciát. A 2016-ban induló sorozat célja a Kárpát-medence egyháztörténészeinek találkozása és tudományos eszmecseréje volt. A mindenkori téma: a magyar protestáns egyháztörténet a kora újkortól napjainkig. Az idei konferencia címe: *Lelkészek, tanárok, patrónusok*. A konferencián 27 előadó vett részt, akik három ország 15 tudományos műhelyét képviselték.

A konferencián megjelenteket Kovács Sándor, az intézet rektora köszöntötte, majd Ősz Sándor Előd szervező nyitotta meg az eseményt; és köszönetet mondott Kolumbán Vilmos József püspöknek a konferenciasorozat életre hívásáért és töretlen támogatásáért. Az előadásokat két szekcióban lehetett hallgatni: egyik szekcióban a kora újkorral, a másikban pedig az újkorral és jelenkorral is foglalkozó előadások hangzottak el.

A kora újkori szekció első előadáscsoportjában 16–17. századi témát körüljáró előadások hangzottak el. Buzogány Dezső az 1568-as tordai országgyűlés vallásszabadságra vonatkozó döntését helyezte kontextusba; Kónya Annamária Miskolci Csulyák István és Thököly Miklós nem mindig felhőtlen kapcsolatáról beszélt, Kónya Péter pedig a felső-magyarországi szabad királyi városok lelkeszeinek 17. század végi megpróbáltatásait vázolta fel számos erdélyi kitekintéssel. Kovács Mária Márta az Apafi család református egyházközségeinkben őrzött és igen gazdag tárgyi hagyatékáról beszélt.

A második előadáscsoportban a könyvtörténeté volt a fő szerep. Oláh Róbert a Debreceni Református Kollégium Nagykönyvtárának németalföldi beszerző-sű antikváiról beszélt, Kimpián Annamária pedig Apáczai Csere János tanítványa, Fogarasi Mátyás marosvásárhelyi működését ismertette. Rácz Emese a nagy-

enyedi könyvtár három 18. századi gyarapítóját, majd Ósz Sándor Előd a brassói Honterus-könyvtár reformatori munkáit mutatta be.

A harmadik előadáscsoportban a lelkészi és tanítói életrajzok kerültek górcső alá: Csepregi Zoltán a Békés és Tolna megyei evangélikus lelkészek életpályamodellejt vázolta el, Éliás János pedig a mezőtúri református iskola 18. századi rektorait. Tasnádi István Veszprémi István, Kállai Benedek pedig Vásárhelyi János püspökök életpályájáról közölt új adatokat.

A negyedik előadáscsoportban Hegyi Ádám Wallaszki Pál evangélikus lelkész egyháztörténeti munkáinak református forrásairól, Tamásné Horváth Iringó pedig Tholdi Ádámné Teleki Krisztina textiladományairól beszélt.

Az új- és jelenkorral foglalkozó szekció első előadáscsoportjában a 20. század került a figyelem középpontjába: Benkő Levente a református nőszövetségek 1944–45-ös embermentő tevékenységéről beszélt, Bozzay Réka pedig Forró Imre lelkész Leuwardenben ragadt egyháztörténeti kéziratának sorsát ismertette. Pusztai Gábor az 1948-ban Hollandiában tanuló magyar teológusok sorsáról és választásairól tartott előadást.

A második előadáscsoportot Kovács Sándor nyitotta meg, aki a Kolozsvári Unitárius Kollégium igazgatója és Kossuth Lajos levélváltásának érdekességeit emelte ki. A következő három előadást a történetírás témakörébe sorolhatjuk: Zsigmond Attila a zilahi református levéltár egyik rendezőjéről, Verestói Cséri Sándorról értekezett, Lányi Gábor a szatmárnémeti nemzeti zsinat 1946-os évfordulójának politikai felhangjairól, Berekméri Árpád Róbert pedig a levéltárpedagógia fontosságáról és eredményeiről beszélt.

A harmadik előadáscsoportban fiatal egyháztörténész-jelöltek ismertették kutatásaikat: Barticel-Kiss Eszter Orsolya a Háromszéki Kommunitással foglalkozó irodalmat foglalta össze, Imre Katalin ifj. Eperjesi Zsigmond válóperének fordulatait, Ambrus Mózes pedig Járay Márton fogarasi lelkész 1944–45-ös meg-

Ósz Sándor Előd

próbáltatásait osztotta meg a hallgatósággal. Ezután Biró Endre a békés-bánati egyházmegye alacsony lélekszámú egyházközsegeiről és az itt szolgáló lelkészek nehézségeiről beszélt.

A negyedik előadáscsoportban Imreh Jenő László Basa Mihály nagyenyedi esperes oktatásügyi reformtörekvéseit ismertette, Kovács Kálmán Árpád pedig a dualizmuskori Erdélyi Református Egyházkerület működésének sajátosságait mutatta be.

Minden előadáscsoportot vita, illetve beszélgetés zárt. Ezek a beszélgetések minden alkalommal hozzáadtak valamilyen értékes ismeretanyagot a már elhangzottakhoz.

Végül a konferencia szervezője mondott köszöntet a megjelenteknek, hálával tekintett vissza az elmúlt konferenciákra, majd Sámuel próféta szavaival zárta gondolatait: „Mindaddig megsegített minket az ÚR!”. Ezt követően és méltó zárásképpen a résztvevők az Erdélyi Református Múzeumba mentek át, ahol különleges tárlatvezetés keretén belül ismerhették meg az erdélyi református kolégiumok 400 évét.

Fejér Róbert – Ősz Sándor Előő

Erdélyi Tudományos Diákköri Konferencia, 2025

A 2025-ös Erdélyi Tudományos Diákköri Konferenciára (ETDK) eredetileg négy hallgató jelentkezett a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézetből (KPTI), de végül csak egy hallgatónak sikerült sikeresen lezárnia a jelentkezését a megadott határidőig. A Babeş–Bolyai Tudományegyetem Református Tanárképző és Zeneművészeti Kara szintén négy jelentkezéssel indult, de onnan is csak egy hallgató jutott el a dolgozat lezárásáig. A kevés jelentkező miatt a protestáns teológiai szekció a római katolikus teológiai szekcióhoz csatlakozott. A dolgozatok bemutatására május 16-án Gyulafehérváron került sor a Megtestesült Bölcsesség Papnevelő Intézetben. A zsűri tagjai közül négyen a római katolikus teológiáról jöttek, egy személy pedig a KPTI-hoz kapcsolódott. Az értékelésnél 100 pontot lehetett összegyűjteni, amelyből 70% a dolgozatra (a téma eredetisége, kutatási módszer, formai igényesség, szaknyelv stb.), 30% a dolgozat bemutatására (szemléletesség, beszédhelyesség, vitakészség) vonatkozott.

A KPTI részéről Berekméri Virág harmadéves hallgató mutatta be a *Transzcendens lények az Énok-hagyományban. A Qumránban talált Énok könyvének 6–11. fejezetei* című dolgozatát. Vezető szaktanára dr. Papp György. A Református Tanárképző és Zeneművészeti Kart Tolnai Barbara Júlia képviselte a *Katartikus élmények szerepe a vallásos életben* című dolgozatával. Vezető tanára dr. Püsök Sarolta volt.